

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve bescherming als archeologische site van de Schans van Kelbergen bij Vleugt in Diest (Schaffen)

Provincie: Vlaamse-Brabant

Gemeente: Diest, 5de afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.04/24020/101.1

-

Dossiernummer: 4.001/24020/103.1

Omschrijving:

De Schans van Kelbergen bij Vleugt, Langedijkstaat zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

15 DEC. 2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 6 november 2015.

Het departement bracht geen uit over de bescherming van de onroerende goederen. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 6 november 2015.

De afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke rijkdommen bracht op 3 december 2015 een gecoördineerd advies uit van de dienst Ondergrond Vlaanderen, de dienst Land en Bodembescherming en de dienst Natuurlijke Rijkdommen.

Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie heeft geen opmerkingen over de aspecten bodembescherming ondergrond en natuurlijke rijkdommen.

Gezien de ligging zijn er in verband met de aspecten bodembescherming en ondergrond, die onder andere de erosieproblematiek (sedimentverplaatsing en modderstromen) en de bescherming van de waardevolle erfgoedbodems behandelen geen opmerkingen. Bij de beschrijving van de bodemkundige aspecten met de bodemgesteldheid zou eveneens de bodemgeschiktheid voor landbouw, afgeleid uit de bodemkaart, kunnen opgenomen worden. Beide aspecten zijn voortaan raadpleegbaar via de bodemverkenner van de DOV-databank. Met betrekking tot de bevoegdheid natuurlijke rijkdommen kan gemeld worden dat er geen ontginningsgebiedengelegen zijn de omgeving van het cultuurhistorisch landschap.

Dit advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 6 november 2015.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van de onroerende goederen. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 6 november 2015.

De afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving van het Departement Landbouw en Visserij bracht op 16 november 2015 een advies uit.

Deze archeologische site is volgens het Gewestplan gelegen in groengebied. Er is een perceel in landbouwgebruik als weiland aangegeven. Aangezien de archeologische site gelegen is in groengebied, doet het departement Landbouw en Visserij geen uitspraak over deze archeologische site maar wilt erop wijzen dat deze landbouwer op de hoogte moet gebracht worden van de gevolgen van deze bescherming.

Dit advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Diest

Het advies werd gevraagd op 6 november 2015.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over deze bescherming. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd door het agentschap Onroerend Erfgoed gevraagd op 6 november 2015.

De VCOE bracht op 3 december 2015 een gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

Punt 3. Vanuit het oogpunt van een geïntegreerde benadering van onroerend erfgoed, stelt de commissie de vraag in welke mate de opname van andere erfgoedwaarden, zoals de historische waarde, het beschermingsbesluit zouden kunnen versterken.

Antwoord: De definitie van een archeologische site zoals opgenomen in artikel 2.1. 10° van het Onroerenderfgoeddecreet luidt als volgt: een onroerend goed dat ondergronds, aan de oppervlakte of onder water aanwezig is, met inbegrip van de archeologische artefacten die er integrerend deel van uitmaken, van algemeen belang wegens de archeologische waarde. Een archeologische site wordt dus beschermd omwille van haar archeologische waarde. Bijgevolg wenst Onroerend Erfgoed de bescherming als archeologische site niet uit te breiden met andere erfgoedwaarden.

Punt 4. De commissie merkt op dat het inhoudelijk dossier aangeeft dat landbouwactiviteiten en vee een risico op erosie inhouden: *'Diep bewerkte grond is immers gevoelig voor erosie. Aangezien ook archeologische overblijfselen zich dicht onder de bouwvoor kunnen bevinden wordt aanbevolen alle werkzaamheden, waarbij de bodem dieper dan circa 30 cm wordt verstoord, te vermijden.'* De commissie vraagt daarom in het beschermingsbesluit op te nemen dat alle werkzaamheden waarbij de bodem dieper dan 30 cm wordt verstoord, vermeden moeten worden.

Antwoord: De door de commissie aanbevolen toevoegingen werden verwerkt in het ministeriële besluit.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

Het door de VCOE uitgebrachte advies heeft invloed op het beschermingsbesluit. Het beschermingsbesluit werd als volgt aangepast:

In Art.3. van het beschermingsbesluit werd volgende zin toegevoegd: Alle werkzaamheden, waarbij de bodem dieper dan circa 30 cm wordt verstoord, dienen vermeden te worden.

2. Adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming

Openbaar onderzoek en hoorrecht

Er werd door de gemeente Diest een openbaar onderzoek opgestart op 31 mei 2016 dat werd afgesloten op 29 juni 2016. Er werden tijdens dit openbaar onderzoek geen opmerkingen of bezwaarschriften ingediend.

Eén zakelijkrechthouder beriep zich op het hoorrecht en vroeg gehoord te worden door het agentschap. Het agentschap hoorde deze zakelijkrechthouder op 28/06/2016. Ook het op deze wijze geuite bezwaar/opmerking wordt hieronder behandeld:

Opmerking door de zakelijkrechthouder via mail en via brief (10/05/2016) aan het agentschap Onroerend Erfgoed:

Mail:

Geachte,

In bijlage zend ik U de mail die ik aan de dossierbeheerder Peter van den Hove heb gestuurd. Hij vroeg mij om ook een mail te sturen naar het adres procedures. Mijn vraag blijft dezelfde: ik zit een beetje in de knoop met de rechtszekerheid rond het eigenaarschap van de Schans van Kelbergen. Naar aanleiding van de beschermingsprocedure is het misschien het moment om dit eens en voorgoed uit te klaren.

Ik heb een aantal documenten in mijn bezit waaronder het afschrift van de schenkingsakte uit 1725 (foto nr 5 in het voorlopig beschermingsdossier) Wie staat als eigenaar ingeschreven op het kadaster? Komt dit overeen met de historische realiteit (gemeenschapsbezit)?

Ik denk dat rond deze zaken veel verwarring bestaat (ook binnen de administratie) omdat onze wetgeving niet voorzien is op dit soort historisch gegroeide situaties. Volgens wat ik vernomen heb is dit soort eigenaarschap uniek in West Europa.

Ik reken op jullie wijsheid om hierin klaarheid te scheppen. Alvast dank.

Ik blijf uiteraard ter beschikking voor verdere info.

Brief:

Geachte Heer,

Hartelijk dank voor Uw schrijven ivm de Schans.

Ik wil enkele opmerkingen maken ivm het beheer van de Schans, graag Uw advies hierover.

Uw schrijven is gericht aan Goossens Jozef. Jozef was mijn vader en oud Schansmeester maar is overleden in 1984. Ik heb hem opgevolgd als Schansmeester. Ik heb indertijd het overlijden van mijn vader gemeld op het kadaster in Diest. Vermits de Schans nog steeds gemeenschapsbezit is maar deze gemeenschap volgens mij geen juridische identiteit heeft (deze regeling is 400 jaar oud) wist men op het kadaster niet goed hoe dit moest opgelost worden. Op de kadastrale legger staat blijkbaar steeds de naam van de eigenaar vermeld (de naam van mijn vader stond erop vermeld en men dacht verkeerdelijk dat hij de eigenaar was) en dit kan enkel veranderd worden door een erfenis of verkoop. Vermits er geen verkoop of erfenis was stelde zich toen een administratief probleem. Uiteindelijk heeft de inspecteur beslist om mijn naam op de legger in te schrijven zodat de nodige documenten op het juiste adres toekwamen. Ik vraag me af of deze toestand zo kan blijven. Is er in de wetgeving een uitzondering voorzien zodat in zulke gevallen er toch een wettelijke en juridische basis is om het eigenaarschap van deze gronden te regelen. Als Schansmeesters regelen wij een aantal praktische zaken die met het beheer van deze gronden te maken hebben. (verhuren,*

onroerende voorheffing, ...) Wij doen dit omdat het altijd zo geweest is maar als er zich ooit problemen voordoen wie is dan juridisch aansprakelijk?

**Gemeenschapsbezit: volgens het reglement van de Schans bestaat deze gemeenschap uit de inwoners van een 3-tal gehuchten van Schaffen / Lummen (Peer , Kelbergen , Blanklaar). Een eigendomsakte bestaat er volgens mij niet, enkel een overblijfsel van een schenkingsakte. Dit betekent dat de inwoners van een bepaalde geografische zone eigenaar zijn zonder specifiek namen te noemen. Kan deze structuur (behoort ongetwijfeld ook tot het historisch erfgoed van de schans) blijven bestaan of moet er een aanpassing gebeuren?*

Gezien de complexe situatie en zeker voor een buitenstaander moeilijk te begrijpen ben ik bereid om eventueel mondeling verdere uitleg te verschaffen.

Behandeling:

- Er werd op 10 mei 2016 intern juridisch advies gevraagd over deze opmerking. Het antwoord luidde als volgt: *we kunnen als agentschap geen echte uitspraak doen over de eigendomskwestie en enkel proberen zo goed als mogelijk de eigenaars te traceren en te betekenen. Dat zal in dit geval blijkbaar niet vanzelfsprekend zijn maar er is geen andere manier van werken mogelijk. Misschien kan bij de bevoegde diensten er op aangedrongen worden dat zij over de eigendomskwestie uitspraak doen.*
- Er werd op 28/06/2016 een vergadering georganiseerd met de heer André Goossens en er werd ook samen met hem een terreinbezoek gebracht aan de te beschermen archeologische site. Het antwoord van het juridisch advies werd hem meegedeeld en er werd ook meer concrete informatie opgevraagd over de eigendomstoestand en de eigenaars. Ook met betrekking tot de vraag wie nu juist onder de 'schansgemeenschap' valt: de inwoners van de huidige drie straten of de inwoners van de drie 'gehuchten'. Als antwoord hierop werd ons nogmaals meegedeeld dat het om de inwoners van drie historisch gegroeide gehuchten gaat, zones dus waarvan het niet mogelijk is om exact de grenzen vast te stellen.
- Op 6 juli 2016 werd over deze situatie via mail advies gevraagd aan het Rijksarchief (de heer Rombout Nijssen). Het antwoord hierop was: *dat dit een zaak lijkt te zijn die gewoonterechtelijk geregeld is: de schans behoort toe aan de mensen die recht hebben op een deel van de opbrengst van de pacht.*
- Op 11 augustus werd een brief gestuurd aan het kadaster in Diest met de vraag om meer duidelijkheid te krijgen over de huidige eigendomstoestand. Op 10/10/2016 werd via mail geantwoord dat onze vraag zou worden doorgestuurd naar de betrokken dienst Rechtszekerheid. Tot op heden werd van deze dienst nog geen antwoord ontvangen.
- Na de voorlopige bescherming van de site werden de eigenaars van de site, zoals gekend bij het kadaster, door het agentschap Onroerend Erfgoed schriftelijk betekend en er werd ook een openbaar onderzoek georganiseerd. Het agentschap gaat er van uit dat zij hiermee het maximale heeft gedaan om alle eigenaars te bereiken.

Ondanks het feit dat op de vraag van de heer André Goossens met betrekking tot de toestand van het eigendom van de bescherming nog geen antwoord/uitsluitel kan gegeven worden heeft zijn vraag/opmerking geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het algemeen belang van de bescherming en de betekeniswaarden worden in het schrijven niet in vraag gesteld.

3. Conclusie

De uitgebrachte adviezen en bezwaren **uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming** hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier noch het beschermingsbesluit werden aangepast.